

Metodický list **PO** pre vás pripravilo umelecké vedenie divadla **A** mal by slúžiť ako inšpirácia k hlbšej reflexii divadelného predstavenia a divadelného zážitku.

Jeho cieľom je:

- **reflektovať divadelný zážitok inou formou ako otázkou páčilo/nepáčilo,**
- **inšpirovať ku komunikácii so žiakmi*čkami, v ktorej spoločne pomenúvajú rôzne pocity, dojmy z predstavenia,**
- **rozvíjať kreativitu,**
- **hľadať súvislosti medzi fiktívnym príbehom v divadle a životom detí, ich osobnými skúsenosťami, ktoré sa v reálnom živote viažu k danej téme,**
- **prehliť poznatky o umení/divadle.**

Veríme, že čas investovaný do diskusie s deťmi po predstavení podporí emocionálny rozvoj a kritické myslenie detí a prispeje k formovaniu diváckej/kultúrnej gramotnosti.

Odporúčame niekoľko cvičení týkajúcich sa divadelného zážitku.

PÁČILO/NEPÁČILO = NIKDY!

Táto otázka sa podobá zdvihnutému palcu pri lajkoch, rýchlemu kliknutiu a sekundovej pozornosti voči divadlu, ale v podstate aj voči hocičomu okolo nás, čo sa pripravuje dlhšie, vyžaduje si energiu, čas a veľa poznatkov, ako aj odbornosti. Rovnako neponúka divákovi*čke priestor zamyslieť sa nad tým, čo chce povedať/vypovedať o tom, čo cítil*a, vnímal*a, zapamätal*a si pri návšteve divadla. Neponúka možnosť cibriť a formulovať odpovede a rozvíjať argumentáciu... a hľadať odpovede na dôležité prečo... Otázky, ktoré to ponúkajú, sú napr. oslovilo ťa divadlo a čím? Čím ťa príbeh/divadlo prekvapil*o? Čo si na divadelnom príbehu nepochopil*a? Čím ťa inscenácia vyrušila? Ktorá situácia ťa najviac zaujala? Ktorá postava bola príťažlivá/odpuďujúca? Kedy si sa najviac zabavil*a/zasmial*a apod.

Najlepšie je nepoužívať zatvorené otázky, na ktoré sa odpovedá áno/nie.

Ďalšou možnosťou ako rozprúdiť diskusiu sú nedokončené vety.

Napr.

- **Keby si bol*a hercom*rečkou, hral*a by si...**
- **Keby si mohol*a, ako by si inscenáciu nazval*a...**
- **Keby si bol*a režisérom*kou, ako by si zmenil*a koniec príbehu...**
- **Keby si mohol*a, koho by si na toto predstavenie pozval*a...**
- **Keby si mohol*a, čo by si sa opýtal*a divadelníkov*čiek...**

A podobné otázky, fantázii sa medze nekladú, v závislosti od detí vo vašej triede, ktoré Vy najlepšie poznáte.

Jednou z možností reflexie je zamerať sa na zmysly, zmyslové vnímanie detí.

Nech deti vymenujú:

- ⑤ vecí, ktoré si všimli na inscenácii (udreli im do očí),
- ④ vecí, ktoré počuli a vedia vymenovať z inscenácie,
- ③ vecí, ktoré cítili až na kožu, dostali sa im pod kožu,
- ② vecí, ktoré zavoňali, uvedomili si čuchom,
- ① vec, ktorá im prišla na chuť...

Zďaleka nie poslednou, ale v našom liste jednou z posledných možností je: zmeniť záver, ako by deti skončili inscenáciu... A v prípade, že chceme rozvíjať aj verbálne kritické myslenie je možnosť viesť si divadelný/kreatívny denník (z návštevy divadla alebo zo všetkých návštev kultúrnych podujatí alebo udalostí)... 😊

A tak ďalej. Existuje veľa odbornej literatúry k tejto problematike. Na záver Metodického listu prinášame výber.

KONKRÉTNE METODIKY NA REFLEXIU INSCENÁCIE O MEDÚZKE

Aktivity a témy inscenácie je možné začleniť do vyučovania na 1. stupni ZŠ v rámci rôznych predmetov:

Slovenský jazyk a literatúra,

Človek a príroda (život zvierat, morský a podmorský svet),

Človek a spoločnosť (geografický komponent – osobitosti japonskej kultúry, eticko-osobnostný komponent).

O INSCENÁCII O MEDÚZKE

Inscenácia je inšpirovaná japonskou rozprávkou Yoshimoto Imaeho z knihy Fúzy na mašličku. Výtvarne sa na nej podieľala japonská výtvarníčka Yumi Mráz Hayaschi. Rozprávka približuje ťažkosti medúzy, ktorá sa narodí iná, štvorhranná, keďže všetky medúzy sú okrúhle.

V inscenácii sa postupne zoznamujeme s medúzkinou výlučnosťou, s ťažkosťami, s pocitmi smútku a osamelosti, ktoré z toho vyplývajú. Medúzka hľadá priateľa, niekoho, kto je jej podobný. Stretáva sa s rôznymi morskými tvormi, aby pochopila, že sa nepodobá na nikoho. V rozprávke je dôležitý moment hľadania, medúzka sa snaží pochopiť seba samú a ostatných. Hľadanie a poznanie ju vedie k vnútornému uspokojeniu a pochopeniu svojej odlišnosti a tiež odlišnosti tých ostatných. To je základná myšlienka príbehu.

Inscenáciu realizujeme v rámci projektu MOFEM, *divadlo mobility&emocionality &flexibility*. Jeho cieľom je osloviť znevýhodnené skupiny divákov a diváčok, umožniť im prístup k divadelnému umeniu. Táto snaha je súčasťou témy divadelnej inklúzie počas procesu komunikácie s publikom. Dramaturgiou mobility, flexibility a emocionality scitlivujeme verejnosť na rôzne znevýhodnenia.

Predstavenie sa hrá v dvoch jazykoch. V slovenskom a v posunkovom jazyku. V inscenácii účinkujú počujúce herečky (používajú posunkový jazyk) a nepočujúci herec Peter Vrťo (hovorí po slovensky), ktorý je absolventom Výchovnej dramatiky nepočujúcich JAMU v Brne (CZ). Inscenácia je šancou pre počujúce deti zoznámiť sa s posunkovou rečou, dotknúť sa sveta nepočujúcich vo forme výtvarne bohatej rozprávky.

Inscenácia je pre deti šancou zoznámiť sa s kúzelným morským svetom.

*Inscenácia je **PRVOU JAPONSKO-SLOVENSKOU BÁBKOVOU SPOLUPRÁCOU V BDNR.***

Realizované s finančnou podporou Banskobystrického samosprávneho kraja.

Realizované s finančnou podporou MK SR.

Realizované pod záštitou Japonského veľvyslanectva v SR.

Pár slov k aktivitám.

Predkladané aktivity sú vytvorené s ohľadom na cieľovú skupinu detí, pre ktorú je inscenácia určená (4+). Podľa veku detí (MŠ, prvé ročníky ZŠ) si môžete aktivity prispôbiť – napr. si podľa toho vyberte, či budete v aktivite kresliť alebo písať.

ODPORÚČANÉ AKTIVITY PO PREDSTAVENÍ O MEDÚZKE

1. TEST POZORNOSTI

Vyplňte s deťmi nasledovný test:

V predstavení vystupovala medúzka?

- Jura
- Jula
- Lula

Kde sa odohrával príbeh?

- v Japonsku
- v jazere
- v mori

Aké bábkky ste videli v inscenácii?

- manekýnov
- masky
- marionety*1

Koľko hercov a herečiek vystupovalo v inscenácii?

- dvaja herci a jedna herečka
- jeden herec a dve herečky
- jedna herečka a jeden herec

Akej farby bol kostým herca a herečky?

- tmavozelený
- jasnomodrá
- tmavomodrá

Pozreli ste si bulletin k inscenácii? Načo je v divadle bulletin:

- aby sa nepovedalo
- aby sme si prečítali informácie o inscenácii a tvorivom tíme
- aby si nezabudol*la, že si bol*a v divadle

Tlieska sa na záver predstavenia pre nepočujúce deti?

- Áno, samozrejme
- Tlieskanie je nahradené kývaním rukami
- Nie, veľmi sa dupe a kričí

Ďakujeme. Podobné otázky z predstavenia si môžete pripraviť aj vy samy*i.

2 ULIČKA

Deti sa rozostavia do uličky. Pán*i učiteľ*ka, alebo aj žiak*čka, ktorý*á sa na to cíti, vždy povedia jednu vetu z videného príbehu (ľubovoľne a podľa pocitov) a začína čarovnou formulkou.

Krok dopredu spraví ten, čo si myslí, že medúzka bola šťastná...

Krok dozadu spraví ten, kto tvrdí, že medúzka stretla morského koníka....

Čupne si ten, čo je presvedčený, že v predstavení nebola hudba...

A tak ďalej, podľa toho, ako deti a ich pedagogický sprievod alebo rodičia sledovali predstavenie, sa dajú vytvoriť rôzne otázky a zostaviť príbehy v uličke.

Fantázii sa medze nekladú.

3 HĽADANIE SLOV (ZNÁME GESTÁ & POSUNKOVÝ JAZYK)

Táto aktivita je zameraná výlučne na počujúce deti. Jej cieľom je nájsť prepojenie medzi svetom normálnych gest, ktoré bežne používame a svetom posunkového jazyka, kde gestá/posunky vyjadrujú konkrétne nejaké slovo.

V prvej časti aktivity si rozdelíme deti na dve časti. Jedna časť hľadá, aké gestá bežne používame. Predvádza ich ostatným. Druhá časť detí háda – aké gesto je ukazované a čo znamená. Napr. mávame na pozdrav, voláme niekoho k sebe, posielame od seba, ukazujeme, že je niečo dobré a niečo zlé zdvihnutím palca, vyhrážame sa niekomu gestom, hladkáme, zakazujeme niečo, telefonujeme a pod. Prvá skupina gestá predvádza bez slov. Obidve skupiny sa môžu vymeniť. Druhá časť aktivity sa sústreďuje na posunky, ktoré si deti (ich sprievod) zapamätali z predstavenia. Napríklad, ako sa posunkom povie: Dobrý deň, dobrú noc, dobré ráno. Ďakujem. Chlapec. Dievča. More. Cesta. Ako sa máš? Dobré.

Ak si nepamätáte, otvorte si tento *qr-kód* a tam nájdete spomenuté výrazy v posunkovej reči v interpretácii našich hercov/herečiek.

A tak ako existuje slovník slovenského jazyka, existuje aj slovník posunkového jazyka, kde si všetky posunky môžete pozrieť a naučiť sa ich. <https://www.posunky.sk>;

Pri kreatívnych aktivitách nám svoje výtvary neváhajte odfotiť a poslať, budeme zvedaví*é! Potešíme sa každej reakcii na naše divadelné predstavenie, napísanej alebo nakreslenej. Držíme palce a do skorého videnia v divadle, priateľky a priatelia!

Zriaďovateľom Bábkového divadla na Rázcestí je Banskobystrický samosprávny kraj.

Pripravili: Iveta Š., Michaela Gádošiová, Veronika Šántová (design).

VÝBER ODPORÚČANEJ LITERATÚRY

KOSTRUB, Dušan a ŽATKOVÁ, Eva. *Tvorivá dramatika vo výučbe*. Prešov: Rokus, 2011. 192 s. ISBN 978-80-89510-02-3.

MAJZLANOVÁ, Katarína a PAJDLHAUSEROVÁ, Elena. *Tvorivá dramatika v materskej škole*. 106 s. ISBN 978-80-8052-612-2. Dostupné na internete: https://archiv.mpc-edu.sk/sites/default/files/publikacie/tvoriv_dramatika_v_materskej_kole-_majzlanova_2c_pajdlhauserova_zalomene.pdf

MAKIŠOVÁ, Andrea. *Dramatická výchova v školách*. Bratislava: MPC, 2014. 62 s. ISBN 978-80-565-0014-9. Dostupné na internete: https://archiv.mpc-edu.sk/sites/default/files/publikacie/makisova_dramaticka_vychova_v_skolach.pdf

MORGAN, Norah a SAXTON, Juliana. *Vyučování dramatu: Hlava plná nápadů*. Praha: IPOS-ARTAMA, 2001. 250 s. ISBN 80-901660-2-4.

VALENTA, Josef. *Metody a techniky dramatické výchovy*. Praha: Grada, 2008. 352 s. ISBN 978-80-247-1865-1.

Do pozornosti ešte dávame časopis *Tvořivá dramatika*, o ktorom sa bližšie informácie dozviete tu:

https://www.drama.cz/periodika/tvoriva_dramatika.html.

Vydané čísla nájdete vo formáte PDF tu: https://www.drama.cz/periodika/td_obsah.html.